

สรุป

คำพิพากษาฎีกาที่เกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๘๔๙/๒๕๖๒

พนักงานอัยการ สำนักงานอัยการสูงสุด

ผู้ร้อง

นาง ภ. กัปปวก

ผู้คัดค้าน

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.๒๕๔๒ มาตรา ๕๑

ผู้ร้องยื่นคำร้องและแก้ไขคำร้องว่านายสมโภช และนายอัมรินทร์ กัปปวก เป็นผู้กระทำความผิดอันเข้าลักษณะเป็นความผิดมูลฐานตามมาตรา ๓ (๑๕) แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ และกรณีมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่านายสมโภชกับพวก ได้ไปซึ่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด จากการตรวจสอบพบว่าผู้คัดค้านทั้งสองเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับนายสมโภชและนายอัมรินทร์ ประกอบกับผู้คัดค้านทั้งสองปลูกอ้อยเป็นจำนวนมากในที่สาธารณประโยชน์ดังกล่าว เพื่อส่งโรงงานน้ำตาลครบุรี ซึ่งเป็นผู้มีพฤติการณ์แห่งการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม โดยการใช้ ยึดถือ หรือครอบครองทรัพยากรธรรมชาติโดยมิชอบหรือเป็นการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ อันมีลักษณะเป็นการค้า และมีทรัพย์สินจำนวน ๒ รายการ คือ สิทธิเรียกร้องตามสัญญาซื้อขายอ้อยและส่งเสริมการปลูกอ้อยจากโรงงานน้ำตาลครบุรีในปีการผลิต ๒๕๕๗/๒๕๕๘ โดยหักค่าใช้จ่ายแล้วรวมเป็นเงิน ๘๗๖,๒๕๕.๓๖ บาท ขอให้ มีคำสั่งให้ทรัพย์สินดังกล่าวพร้อมดอกผลตกเป็นของแผ่นดิน

ศาลชั้นต้นนัดไต่สวนและประกาศตามกฎหมายแล้ว

ศาลชั้นต้น มีคำสั่งให้สิทธิเรียกร้องตามสัญญาซื้อขายอ้อยและส่งเสริมการปลูกอ้อยของผู้คัดค้านที่ ๑ จำนวน ๘๖,๑๐๗.๔๑ บาท และของผู้คัดค้านที่ ๒ จำนวน ๗๙๐,๑๔๗.๙๕ บาท รวมเป็นเงิน ๘๗๖,๒๕๕.๓๖ บาท ตามบัญชีเอกสารหมาย ร.๑๒ พร้อมดอกผลของเงินหรือทรัพย์สินที่เกิดขึ้นตกเป็นของแผ่นดินตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕๑ วรรคหนึ่ง ค่าฤชาธรรมเนียม ให้เป็นพับ

ผู้คัดค้านที่ ๑ และที่ ๒ อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ

ผู้คัดค้านที่ ๑ และที่ ๒ ฎีกา โดยผู้พิพากษาที่ได้นั่งพิจารณาคดีในศาลชั้นต้น รับรองฎีกาของผู้คัดค้านที่ ๑ ว่า มีเหตุสมควรที่จะฎีกาในข้อเท็จจริงได้

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงที่คู่ความไม่ได้โต้แย้งกันรับฟังเป็นยุติว่า พนักงานอัยการดำเนินคดีแก่นายสมโภช และนายอัมรินทร์ กัปปวก ที่ศาลจังหวัดสืคิ้ว ในความผิดฐานร่วมกันเข้าไปยึดถือ ครอบครองที่ดิน ซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ร่วมกันโดยไม่ได้รับอนุญาต โดยเข้าไปปลูกอ้อยประมาณ ๓,๕๐๐ ไร่ ซึ่งที่ดินในเนื้อที่ดังกล่าวนั้น ศาลจังหวัดสืคิ้ววินิจฉัยว่าเป็นที่ดินสาธารณประโยชน์ โคนหนองกรุงหนองแก้ว ตั้งอยู่หมู่ที่ ๖ ตำบลหนองตะไก่อ อำเภอสองแคว จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งขึ้นทะเบียนเป็น

ที่สาธารณประโยชน์มาตั้งแต่ปี ๒๕๖๖ แต่มีเหตุสงสัยตามสมควรว่านายอัมรินทร์และนายสมโภช กับพวก มีเจตนากระทำความผิดหรือไม่ พิพากษายกฟ้อง ตามสำเนาคำพิพากษาเอกสารหมายเลข ๒ แต่ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ พิพากษากลับให้ลงโทษ ตามสำเนาคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๓ เอกสารหมายเลข ๑๕ สำหรับที่ดินส่วนที่ นายอัมรินทร์เข้ายึดถือครอบครองข้างต้นมีหลักฐานเป็นโฉนดที่ดิน ๓ แปลง อยู่ที่ตำบลตะคุ อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา คือ โฉนดที่ดินเลขที่ ๔๑๕๘๖ เนื้อที่ ๔๒ ไร่ ๒ งาน ๔ ตารางวา โฉนดที่ดินเลขที่ ๔๑๕๘๗ เนื้อที่ ๔๙ ไร่ ๓ งาน ๙๖ ตารางวา และโฉนดที่ดินเลขที่ ๔๑๕๙๒ เนื้อที่ ๓๖ ไร่ ๗๐ ตารางวา นั้น อธิบดี กรมที่ดินได้มีคำสั่งให้เพิกถอนโฉนดที่ดินดังกล่าว นายอัมรินทร์อุทธรณ์คำสั่งต่อปลัดกระทรวงมหาดไทย แต่ปลัดกระทรวงมหาดไทยยกอุทธรณ์ นายอัมรินทร์ กับพวก นำคดีไปฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้น (ศาลปกครองนครราชสีมา) ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง และศาลปกครองสูงสุดพิพากษายืนตาม เอกสารหมายเลข ค.๑๕ ผู้คัดค้านที่ ๑ อยู่กินฉันทามีรียากับนายอัมรินทร์ตั้งแต่ปี ๒๕๔๕ ถึงปัจจุบัน ประกอบ อาชีพเกษตรกรรมและขึ้นทะเบียนเป็นเกษตรกรปลูกอ้อยในที่ดินประมาณ ๒๑๔ ไร่ ในที่ดินที่นายอัมรินทร์ ครอบครอง ผู้คัดค้านที่ ๒ เป็นภริยาของนายสมโภชและประกอบอาชีพเกษตรกรรม ผู้คัดค้านที่ ๒ และ นายสมโภชปลูกอ้อยในที่ดิน ๑,๐๙๕ ไร่ ซึ่งเช่าจากนายอัมรินทร์ที่ดินดังกล่าวข้างต้นตั้งอยู่หมู่ที่ ๘ ตำบลตะคุ อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งอยู่ในเขตที่ดินสาธารณประโยชน์ตามคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ภาค ๓ ต่อมาในปี ๒๕๕๗ เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้มอบหมายให้พนักงาน เจ้าหน้าที่ตรวจสอบธุรกรรมหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดรายนายสมโภช กับพวก พบว่า มีหลักฐานที่เชื่อได้ว่า นายสมโภช กับพวก มีพฤติการณ์แห่งการกระทำความผิดลักลอบนำเข้าลักษณะเป็นความผิดมูลฐาน ตามมาตรา ๓ (๑๕) แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน คณะกรรมการธุรกรรมจึงมีคำสั่ง อายัดสิทธิเรียกร้องตามสัญญาซื้อขายอ้อยและส่งเสริมการปลูกอ้อยที่ผู้คัดค้านที่ ๑ และที่ ๒ จะได้รับจาก การขายอ้อยที่ปลูกเฉพาะในส่วนที่ดินสาธารณประโยชน์จากโรงงานน้ำตาลนครบุรี ในปีการผลิต ๒๕๕๗/๒๕๕๘ โดยหักค่าใช้จ่ายในการตัดอ้อย ค่าบรรทุกอ้อยและเงินทุนปลูกอ้อย ตามเอกสารหมายเลข ร.๘ และแจ้งคำสั่งไปให้ ผู้คัดค้านที่ ๑ และที่ ๒ และโรงงานน้ำตาลนครบุรีทราบตามเอกสารหมายเลข ร.๙

มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของผู้คัดค้านที่ ๑ และที่ ๒ ประการแรกว่าผู้คัดค้านที่ ๑ และที่ ๒ เป็นผู้ซึ่งเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับผู้กระทำความผิดมูลฐานและทรัพย์สินตามบัญชีทรัพย์สินเอกสารหมายเลข ร.๑๒ พร้อมดอกผล ที่ผู้ร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ตกเป็นแผ่นดินเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตาม คำพิพากษาศาลอุทธรณ์หรือไม่

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า การที่นายอัมรินทร์และนายสมโภช กับพวก เข้าไปยึดถือครอบครองและปลูกอ้อย ในที่ดินพิพาทอันเป็นที่ดินสาธารณประโยชน์ที่ขึ้นทะเบียนไว้ตั้งแต่ปี ๒๕๖๖ และศาลจังหวัดสัคว์กับ ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ ได้วินิจฉัยว่าเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ร่วมกัน มีเนื้อที่กว่า ๓,๐๐๐ ไร่ โดยศาลอุทธรณ์ภาค ๓ พิพากษาลงโทษนายอัมรินทร์และนายสมโภช กับพวก ตามสำเนาคำพิพากษาศาลจังหวัดสัคว์และสำเนาคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๓ เอกสารหมายเลข ร.๒ และ ร.๑๕ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การที่นายอัมรินทร์นำที่ดินซึ่งเป็นที่สาธารณประโยชน์จำนวนกว่า ๑,๐๐๐ ไร่ ให้ผู้คัดค้านที่ ๒ เช่า และ นายสมโภช กับผู้คัดค้านที่ ๒ ได้ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินสาธารณประโยชน์โดยการปลูกอ้อยและส่งเสริม การให้แก่โรงงานน้ำตาลเป็นเนื้อที่กว่า ๑,๐๐๐ ไร่ พฤติการณ์จึงเป็นการใช้ ยึดถือหรือครอบครอง ทรัพย์สินกรรมชาติหรือกระบวนแสวงหาประโยชน์จากทรัพย์สินกรรมชาติโดยมิชอบด้วยกฎหมายอันมี

ลักษณะเป็นการค้า การกระทำของนายอัมรินทร์และนายสมโภชจึงเข้าลักษณะเป็นผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินหรือสิทธิหรือสิ่งแวดล้อมอันเป็นความผิดมูลฐานตามมาตรา ๓ (๑๕) ของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ เมื่อได้ความว่าผู้คัดค้านที่ ๑ และที่ ๒ เป็นภริยาของนายอัมรินทร์และนายสมโภชตามลำดับ จึงเป็นผู้ซึ่งเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับผู้กระทำความผิดมูลฐาน กรณีต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๕๑ วรรคสอง (เดิม) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ที่ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบรรดาทรัพย์สินตามบัญชีทรัพย์สินท้ายคำร้องเอกสารหมายเลข ร.๑๒ พร้อมดอกผลซึ่งได้แก่ สิทธิเรียกร้องตามสัญญาซื้อขายอ้อยและส่งเสริมการปลูกอ้อยที่ผู้คัดค้านที่ ๑ มีสิทธิได้รับจากโรงงานน้ำตาลนครบุรีในปีการผลิต ๒๕๕๗/๒๕๕๘ จำนวน ๘๖,๑๐๗.๔๑ บาท และที่ผู้คัดค้านที่ ๒ มีสิทธิได้รับจำนวน ๗๙๐,๑๗๗.๙๕ บาท เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดอาชญากรรมที่ผู้คัดค้านที่ ๑ และที่ ๒ จะต้องนำสืบหักล้างข้อสันนิษฐานของกฎหมายว่าตนเป็นเจ้าของที่แท้จริงและทรัพย์สินนั้นไม่ใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ตามมาตรา ๕๐ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว เมื่อพยานหลักฐานของผู้คัดค้านที่ ๑ และที่ ๒ ที่นำสืบมาจึงไม่อาจรับฟังหักล้างข้อสันนิษฐานของกฎหมายและพยานหลักฐานของผู้ร้องได้ ข้อเท็จจริงจึงฟังได้ว่าสิทธิเรียกร้องดังกล่าวตามบัญชีทรัพย์สินเอกสารหมายเลข ร.๑๒ เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด

ส่วนที่ผู้คัดค้านที่ ๑ และที่ ๒ ฎีกาว่า การที่ผู้ร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้เงินค่าอ้อยที่ผู้คัดค้านที่ ๑ และที่ ๒ มีสิทธิได้รับจากโรงงานน้ำตาลนครบุรีตกเป็นของแผ่นดินโดยไม่หักค่าเช่าที่ดินก่อนเป็นการไม่ชอบนั้น

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓ บัญญัตินิยามคำว่า “ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด” หมายความว่า (๑) เงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงิน...(๒) เงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการจำหน่ายจ่าย โอนด้วยประการใดๆ ซึ่งเงินหรือทรัพย์สินตาม (๑) หรือ (๓) ดอกผลของเงินหรือทรัพย์สินตาม (๑) หรือ (๒) ดังนี้ เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่านายอัมรินทร์ นายสมโภช ผู้คัดค้านที่ ๑ และที่ ๒ ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทอันเป็นที่สาธารณประโยชน์มาโดยตลอดก่อนที่นายอัมรินทร์และนายสมโภชจะถูกดำเนินคดีโดยผู้คัดค้านที่ ๑ และที่ ๒ ไม่ได้นำสืบว่าผู้คัดค้านทั้งสองมีรายได้จากการประกอบอาชีพอื่นนอกเหนือจากการปลูกอ้อยหรือการทำประโยชน์ในที่ดินพิพาท จึงต้องฟังว่าเงินและทรัพย์สินที่ผู้คัดค้านที่ ๑ และที่ ๒ ได้มาเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดมูลฐาน ส่วนเงินค่าเช่าที่ดิน สำหรับปีการผลิต ๒๕๕๗/๒๕๕๘ เพื่อปลูกอ้อยส่งให้แก่โรงงานน้ำตาลดังกล่าว นั้น แม้ผู้คัดค้านที่ ๑ และที่ ๒ จะอ้างว่าเป็นต้นทุนที่จะต้องคืนให้แก่ผู้คัดค้านที่ ๑ และที่ ๒ จะอ้างว่าเป็นต้นทุนที่จะต้องคืนให้แก่ผู้คัดค้านที่ ๑ และที่ ๒ แต่ก็ต้องรับฟังว่าหากมีการจ่ายค่าเช่าดังกล่าวแก่บุคคลที่ครอบครองที่ดินสาธารณประโยชน์นั้นแล้ว ก็ย่อมเป็นการไม่ชอบไม่อาจนำค่าเช่าดังกล่าว มาอ้างเป็นต้นทุนได้ จึงไม่อาจนำมาหักออกจากสิทธิเรียกร้องที่ผู้คัดค้านทั้งสองมีสิทธิได้รับในปีการผลิต ๒๕๕๗/๒๕๕๘ ที่ศาลอุทธรณ์มีคำพิพากษายืน ตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นให้ทรัพย์สินตามสิทธิเรียกร้องดังกล่าวตามบัญชีทรัพย์สินเอกสารหมายเลข ร.๑๒ พร้อมดอกผลตกเป็นของแผ่นดินตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕๑ วรรคหนึ่ง จึงชอบแล้ว ศาลฎีกาเห็นด้วยในผล ฎีกาของผู้คัดค้านที่ ๑ และที่ ๒ ฟังไม่ขึ้น

มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของผู้คัดค้านที่ ๑ และที่ ๒ ประการสุดท้ายว่า การที่ศาลอุทธรณ์นำพระราชบัญญัติป้องกันและพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๖

มาตรา ๓ ที่บัญญัติเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓ (๑๕) กำหนดความผิดเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติหรือกระบวนการแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ โดยมีขอบด้วยกฎหมายอันมีลักษณะเป็นการค้าเป็นความผิดมูลฐานหรือไม่

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ในส่วนมาตรการดำเนินคดีต่อทรัพย์สินที่ให้ยึดหรืออายัดและให้ตกเป็นของแผ่นดิน เป็นคนละส่วนกับการดำเนินคดีอาญาต่อบุคคล ทั้งเป็นมาตรการพิเศษที่มีลักษณะเฉพาะให้ดำเนินการทางแพ่งต่อทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเพื่อเป็นการตัดวงจรการกระทำความผิด โดยมีเหตุผลมาจากหลักการคุ้มครองประโยชน์ของสังคมหรือประโยชน์สาธารณะ และหลักการติดตามและเรียกคืนทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดต่อรัฐ ทำให้สามารถดำเนินคดีทางแพ่งต่อทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดได้ โดยมีต้องคำนึงว่าทรัพย์สินนั้นผู้เป็นเจ้าของหรือผู้รับโอนทรัพย์สินจะได้มาก่อนพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับหรือไม่ เพราะมาตรการดังกล่าวมิใช่โทษทางอาญาหรือเป็นคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา แม้มีการบัญญัติเพิ่มเติมความผิดมูลฐานภายหลังจากที่มีการกระทำความผิดมูลฐานนั้น ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับความผิดมูลฐานที่บัญญัติเพิ่มเติมย่อมตกอยู่ภายใต้บังคับย้อนหลังไปนับแต่วันที่มีการกระทำความผิดมูลฐานนั้น ดังนั้น แม้ผู้คัดค้านที่ ๑ และที่ ๒ ได้ปลูกอ้อยในที่ดินพิพาทตั้งแต่วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ซึ่งเป็นวันที่พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๖ มาตรา ๓ มีผลใช้บังคับ ตามที่ผู้คัดค้านที่ ๑ และที่ ๒ ฎีกา แต่หากศาลได้วินิจฉัยแล้วว่าผู้คัดค้านที่ ๑ และที่ ๒ เป็นผู้ซึ่งเกี่ยวข้องกับผู้กระทำความผิดมูลฐาน และทรัพย์สินพิพาทตามคำร้องเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ศาลก็มีอำนาจสั่งให้ทรัพย์สินพิพาทตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ อีกทั้งข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้คัดค้านที่ ๑ และที่ ๒ ได้เปิดโควตากับโรงงานน้ำตาลครบรีทำสัญญาซื้อขายอ้อยและส่งเสริมการปลูกอ้อยในปีการผลิต ๒๕๕๗/๒๕๕๘ (เฉพาะที่ปลูกในพื้นที่สาธารณประโยชน์ โคกหนองกรุง-หนองแก้ว) และผู้คัดค้านที่ ๑ และที่ ๒ มีรายได้หลังหักค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนเงินตามที่ส่งมอบให้แก่สำนักงาน ปปง. ตามที่ได้รับแจ้งอายัด ภายหลังจากพระราชบัญญัติที่แก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวมีผลใช้บังคับ กรณีจึงมิใช่การใช้บังคับกฎหมายย้อนหลังเป็นผลร้ายแก่ผู้คัดค้านทั้งสอง ที่ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยมานั้น ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วย ฎีกาของผู้คัดค้านที่ ๑ และที่ ๒ ฟังไม่ขึ้น